

POSTANOWIENIE

24 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

na posiedzeniu niejawnym 24 października 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.D.

przeciwko M.M.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.M.

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie

z 7 czerwca 2023 r., I ACz 19/23,

1. odrzuca skargę kasacyjną;

2. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie na rzecz pełnomocnika z urzędu – adwokat E.G. 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych podwyższoną o należny podatek od towarów i usług z tytułu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 18 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy w Rzeszowie na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. umorzył postępowanie (pkt. I) oraz orzekł o kosztach postępowania.

Postanowieniem z 7 czerwca 2023 r. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie oddalił zażalenie oraz orzekł o kosztach postępowania.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną, zaskarżając w.w. postanowienie w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona (art. 3981 § 1 k.p.c.).

W kategorii wydanego przez sąd II instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie nie mieści się zawarte w wyroku tego sądu postanowienie, którego przedmiotem jest zwrot kosztów procesu, które podlega oddzielnemu zaskarżeniu na podstawie art. 3942 § 1 k.p.c. (wyr. SN z 27.11.2015 r., I CSK 28/15, Legalis). Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu ma charakter zamieszczonego w wyroku postanowienia, od którego nie przysługuje skarga kasacyjna.

Stosownie do art. 3986 § 2 k.p.c., sąd drugiej instancji odrzuca skargę kasacyjną wniesioną po upływie terminu, skargę niespełniającą wymagań określonych w art. 3984 § 1, nieopłaconą oraz skargę, której braków nie usunięto w terminie lub z innych przyczyn niedopuszczalną. Według § 3, Sąd Najwyższy odrzuca skargę kasacyjną, która podlegała odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca ją temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków.

W skardze zarzucono naruszenie przepisów postępowania, mogących mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. art. 386 § 2 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c. poprzez nie uchylenie postanowienia o umorzeniu postępowania mimo, iż postępowanie nie stało się bezprzedmiotowe i do wyjaśnienia pozostała co najmniej kwestia ustalenia, kogo uznać za stronę wygrywającą i przegrywającą spór, co byłoby możliwe dopiero po przeprowadzeniu postępowania dowodowego; oraz art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z 386 § 2 k.p.c. poprzez nie uchylenie postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania z uwagi na nieważność postępowania przed Sądem I instancji wynikającą z naruszenia art. 379 pkt 5 k.p.c. w zw. z art. 355 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., 235 § 1 k.p.c., 20512§ 2 k.p.c. i art. 98 k.p.c.

wyrażającą się w umorzeniu postępowania z obciążeniem pozwanej odpowiedzialnością za koszty zastępstwa procesowego powoda, mimo nie przeprowadzenia postępowania dowodowego co pozbawiło pozwaną prawa do obrony i wykazania, iż wierzytelność powoda nie istnieje, a ona - wobec zaprzeczenia istnieniu wierzytelności - nie jest stroną przegrywającą spór. Naruszenie art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., poprzez nierozpoznanie zarzutów zażalenia- w szczególności dotyczących zarzutu nieważności postępowania i naruszenia prawa do Sądu, sporządzenie uzasadnienia wyroku nie odnoszącego się do ich treści, lakoniczne odniesienie się do kwestii zapłaty i okoliczności faktycznych w jakich do niej doszło, przytoczenie tez orzeczniczych których stan faktyczny odbiegał od niniejszego i pominięcie uchwały i orzeczeń zacytowanych przez pełnomocnika - skutkujące przyjęciem, iż zapłata dokonana w trakcie postępowania stanowiła uznanie długu, pozwana spór przegrała, a postępowanie stało się bezprzedmiotowe (...).

Analiza skargi, w szczególności postawionych w niej zarzutów, prowadzi do wniosku, że przedmiotem i zasadniczą przyczyną zaskarżenia postanowienia są koszty, którymi sądy obu instancji obciążyły pozwaną, uznając ją za stronę przegrywającą spór, które ostatecznie wyniosły w sumie niemal 10 000 zł.

Sąd Najwyższy podczas analizy skarg kasacyjnych na etapie przedsądu ma obowiązek badać spełnienie przez skargę wymagań ustawowych i konstrukcyjnych. Stwierdzenie, że w rzeczywistości zaskarżono orzeczenie o kosztach postępowania, zawarte w postanowieniu, w którym sąd rozstrzygnął o zażaleniu na umorzenie postępowania, powoduje konieczność uznania skargi kasacyjnej za niedopuszczalną.

Ponieważ skarga nie spełnia wymagań, określonych w art. 3981 § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 3986 § 3 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 16 ust. 4 pkt 1 w zw. z § 8 ust. 1 pkt 6 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. 2024, poz. 763).

(r.n.)

[ał]